

Министарство финансија Пореска управа

Пријава потраживања Пореске управе и обавезе стечајног управника према Пореској управи као повериоцу

I Повериоци који у стечајном поступку подносе пријаву потраживања

Одредбама Закона о стечају („Службени гласник РС“ бр. 104/09...83/14 – у даљем тексту: Закон) прописано је између осталог, стицање својства странке у стечајном поступку, повериоци, као и подношење пријаве потраживања.

Повериоци стичу својство странке подношењем пријаве потраживања у складу са овим законом (члан 51. став 2. Закона).

Међутим, повериоци на основу својих потраживања могу да учествују у стечајном поступку и пре подношења пријаве потраживања суду, на начин и у обиму прописаним овим законом (члан 52. Закона).

Стечајни повериоци

Стечајни поверилац је лице које на дан покретања стечајног поступка има необезбеђено потраживање према стечајном дужнику (члан 48. Закона).

Овај поверилац стиче својство странке подношењем пријаве потраживања у складу са законом.

Стечајни поверилац своја потраживања према стечајном дужнику остварују само у стечајном поступку (члан 80. став 1. Закона).

Разлучни повериоци

Разлучни повериоци су, сходно члану 49. став 1. Закона, повериоци који имају заложно право, законско право задржавања или право намирена на стварима и правима о којима се воде јавне књиге или регистри и имају првенствено намирена из средстава остварених продајом имовине, односно наплате потраживања на којој су стекли то право.

Разлучни повериоци нису стечајни повериоци ако је износ њиховог потраживања већи од износа средстава остварених продајом имовине на којој стекли различно право, право на намирена за разлику у висини тих износа остварују као стечајни повериоци (члан 49. став 2. Закона).

Отварањем стечајног поступка различно право се остварује искључиво у стечајном поступку, осим у случају доношења одлуке о укидању забране извршења и намирена у складу са овим законом (члан 80. став 2. Закона).

Разлучни повериоци стичу својство странке подношењем пријаве потраживања у складу са законом.

Разлучна права стечена извршењем или обезбеђењем за последњих 60 дана пре дана отварања стечајног поступка ради принудног намирена или обезбеђења престају да важе и такви повериоци нису различни повериоци. На основу решења стечајног

судије, надлежни орган који води одговарајуће јавне књиге, дужан је да изврши брисање овако стечених разлучних права (члан 49. став 3. Закона).

II ПРИЈАВА ПОТРАЖИВАЊА ПОРЕСКЕ УПРАВЕ КАО ПОВЕРИОЦА У СТЕЧАЈНОМ ПОСТУПКУ

1. Начин подношења пријаве потраживања и рок подношења

Пореска управа као поверилац у стечајном поступку подноси пријаву потраживања као стечајни и као разлучни поверилац.

Пријаву потраживања подноси:

- у писаном облику

- у року који је одређен решењем суда о отварању стечајног поступка:

Ако је решењем стечајног судије одређен краћи рок од 120 дана за подношење пријаве потраживања, с обзиром да исти није преклузиван, Пореска управа има законску могућност да поднесе пријаву потраживања у року од 120 дана (овај рок је преклузиван), али би у том случају Пореска управа, као подносилац пријаве, била дужна да предујми трошкове одржавања допунског рочишта за испитивање потраживања.

-пријаву потраживања, подноси суду надлежна организациона јединица Пореске управе, према седишту стечајног дужника, преко Државног правобранилаштва.

У прилогу пријаве потраживања надлежна организациона јединица Пореске управе доставља суду преко Државног правобранилаштва, доказе о пријављеном необезбеђеном и обезбеђеном потраживању.

Ако је Пореска управа разлучни поверилац, у пријави потраживања надлежна организациона јединица назначавача и ствар на којој је стечено разлучно право, односно износ обезбеђеног потраживања као и износ необезбеђеног потраживања ако исто није у целини обезбеђено као и доказе о стеченом разлучном праву.

Пријаву потраживања са доказима надлежна организациона јединица Пореске управе доставља суду преко Државног правобранилаштва, с обзиром да је одредбом члана 5. став 1. Закону о правобранилаштву („Службени гласник РС“ бр. 55/2014) , прописано да, Државно правобранилаштво предузима правне радње и користи правна средства ради остваривања и заштите имовинских права и интереса Републике Србије и обавља друге послове одређене законом.

Судови, органи управе и други надлежни органи дужни су да у стварима у којима је предвиђено заступање од стране Државног правобранилаштва достављају сва писмена непосредно Државном правобранилаштву (члан 9. став 1. Закона о правобранилаштву).

То значи да стечајни судија, стечајни управник сва писмена у стечајном поступку у вези са правима и обавезама Пореске управе као повериоца, достављају Државном правобранилаштву.

2.Садржина пријаве потраживања

Садржина пријаве потраживања прописана је одредбом члана 111. Закона.

Одредбом члана 111. тач. 4), 5) и 6) Закона прописано је да се у пријави потраживања између осталог, нарочито мора назначити:

- правни основ потраживања;**
- износ потраживања и то посебно износ главног потраживања са обрачуном камате;**
- ствар на којој је поверилац стекао разлучно право уколико се ради о обезбеђеном потраживању и износ његовог потраживања који није обезбеђен, ако његово потраживање није у целини обезбеђено;**

2.1.Правни основ потраживања Пореске управе

Правни основ потраживања Пореске управе према стечајном дужнику је износ дугованог пореза по основу свих јавних прихода које администрира Пореска управа (утврђује, контролише и наплаћује), за обавезе настале до дана отварања стечајног поступка, утврђене и евидентирание у пореском рачуноводству.

То значи да је у вези са пријавом потраживања Пореске управе нарочито важно следеће:

- да је неплаћена пореска обавеза стечајног дужника настала до дана отварања стечаја и**
- да је наведена обавеза утврђена и евидентирана у пореском рачуноводству.**

Настанак пореске обавезе:

Општи појам и настанак пореске обавезе прописан је одредбом члана 18. Закона о пореском поступку и пореској администрацији (“Службени гласник РС”бр. 80/02...15/16 - у даљем тексту:ЗПППА).

Према одредби члана 18. став 2. ЗПППА, порески обвезник одговара за испуњење пореске обавезе од момента када су настале чињенице за које је пореским законом прописано да стварају пореску обавезу.

Износ утврђеног пореза из става 1. овог члана сматра се дугованим порезом. (члан 18. став 4. ЗПППА).

Посебним пореским законима прописан је начин настанка пореске обавезе која је уређена тим посебним законом, као и начин утврђивања обавезе и доспелост за плаћање.

Утврђивање пореза:

Према одредбама члана 54.став 2. ЗПППА, утврђивање пореза врши се:

- решењем Пореске управе**
- самоопорезивањем** (сам порески обвезник утврђује пореску обавезу).

Пореска пријава представља извештај пореског обвезника Пореској управи о оствареним приходима, извршеним расходима, добити, имовини, промету добара и услуга и другим трансакцијама од значаја за утврђивање пореза, а пореска пријава се сходно члану 38. став 5.ЗПППА, подноси Пореској управи у року од 15 дана од дана настанка пореске обавезе, осим ако није друкчије прописано овим или другим пореским законом.

Одредбама ЗПППА прописана је између осталог, пореска пријава за порез по одбитку-појединачна пореска пријава (члан 41. ЗПППА), измењена пореска пријава

(члан 40. ЗПППА), подношење пореске пријаве по налогу контроле (члан 129. ЗПППА), и подношење пореске пријаве по службеној дужности.

Начин доношења пореског решења о утврђивању пореза прописано је одредбом члана 55. ЗПППА.

Евидентирање износа пореске обавезе:

Пореска управа, сходно члану 62. став 2. ЗПППА, евидентира износ утврђеног пореза на основу:

-поднете пореске пријаве, укључујући и измењену пореску пријаву, односно пореске пријаве поднете по налазу контроле или по службеној дужности;

-достављеног решења о утврђивању пореза у случају када је прописано да се решење доноси;

-јавног огласа из члана 56. став 3. овог закона.

Одредбама члана 163. ЗПППА прописано је да, Пореска управа води пореско рачуноводство.

2.2. Износ потраживања и доспелост потраживања

Одредбом члана 81. Закона прописано је да, даном отварања стечајног поступка, потраживања поверилаца према стечајном дужнику, која нису доспела, сматрају се доспелим.

Пријава потраживања поднета од стране надлежне организационе јединице Пореске управе треба да садржи:

-дуговани порез по основу јавних прихода, за обавезе које су настале, утврђене и евидентирани у пореском рачуноводству до дана отварања поступка стечаја, а којима је датум доспећа до дана отварања стечаја;

-дуговани порез по основу јавних прихода, за обавезе које су настале, утврђене и евидентирани у пореском рачуноводству, до дана отварања поступка стечаја, а дан плаћања истих према пореским законима је након тог дана (исте се сматрају доспелим сходно члану 81. Закона);

- дуговани порез по основу јавних прихода, за обавезе које су настале до дана отварања поступка стечаја, у случају када је поступак контроле окончан до дана отварања поступка стечаја, а пореске пријаве је поднео обвезник по налогу из решења контроле, или је уместо пореског обвезника, пореске пријаве поднела Пореска управа. Пореске обавезе су утврђене и биће евидентирани у Пореској управи, до дана одржавања рочишта одређеног за расправљање постојања стечајног разлога за отварање стечајног поступка, односно најкасније до рока за подношење пријаве потраживања;

-дуговани порез по основу јавних прихода, за обавезе које су настале до дана отварања поступка стечаја, у случају када је поступак контроле окончан до дана отварања поступка стечаја, решење о утврђивању пореске обавезе, донето и уручено, и обавеза евидентирана у Пореској управи, до дана одржавања рочишта одређеног за расправљање постојања стечајног разлога за отварање стечајног поступка, односно најкасније до рока за подношење пријаве потраживања;

-дуговани порез за обавезе настале до дана отварања поступка стечаја, за које порески обвезник није пре отварања поступка стечаја поднео пореске пријаве, а исте је поднео стечајни управник. Обавезе су утврђене и евидентираће се у Пореској управи до дана одржавања рочишта одређеног за расправљање

постојања стечајног разлога за отварање стечајног поступка, односно најкасније до истека рока за подношење пријаве потраживања;

-дуговани порез за обавезе које су настале до дана отварања поступка стечаја, у случају када је рок за подношење пријаве после датума отварања поступка стечаја. У овом случају пореска обавеза је утврђена подношењем пореске пријаве према пореским прописима и евидентираће се у пореском рачуноводству до дана одржавања рочишта одређеног за расправљање постојања стечајног разлога за отварање стечајног поступка, односно најкасније до истека рока за подношење пријаве потраживања.

Према напред изнетом, пријава потраживања Пореске управе садржи и дуговани порез обрачунат и исказан у пореској пријави за порески период за који је рок за подношење пријаве после датума отварања поступка стечаја, **из разлога што је одредбом члана 25. ЗПППА прописано да је стечајни управник, између осталог, дужан да, у поступку стечаја подноси пореске пријаве у складу са пореским прописима, укључујући и пореску пријаву за порески период за који је рок за подношење пријаве датум после отварања поступка стечаја.**

У пријави потраживања, Пореска управа, као поверилац, сходно закону мора посебно назначити поред износа главног потраживања и износ обрачунате камате.

Пореска управа камату обрачунава сходно члану 75.ЗПППА.

На дуговани порез и споредна пореска давања, осим камате, камата се обрачунава почев од наредног дана од дана доспелости.(члан 75. став2. ЗПППА).

У пријави потраживања Пореска управа обавезно наводи да се камата на дуговани износ пореза по свим облицима јавних прихода обрачунава, сходно члану 75.ЗПППА и после отварања стечајног поступка као и да се захтева исплата тако обрачунате камате.

2.3. Ствар на којој је поверилац стекао разлучно право

У пријави потраживања Пореске управе коју подноси у складу са законом, као разлучни поверилац, назначава ствар на којој је као поверилац стекла разлучно право уколико се ради о обезбеђеном потраживању и износ потраживања који није обезбеђен, ако потраживање није у целини обезбеђено.

Важно је да наведено разлучно право Пореска управа као поверилац није стекла за последњих 60 дана пре отварања стечајног поступка.

Одредбом члана 49. став 3. Закона прописано је да, разлучна права стечена извршењем или обезбеђењем за последњих 60 дана пре дана отварања стечајног поступка ради принудног намирења или обезбеђења престају да важе и такви повериоци нису разлучни повериоци. На основу решења стечајног судије, надлежни орган који води одговарајуће јавне књиге, дужан је да изврши брисање овако стечених разлучних права.

Уз пријаву потраживања достављају се и докази о стицању разлучног права.

III ОБАВЕЗЕ СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА ПРЕМА ПОРЕСКОЈ УПРАВИ КАО ПОВЕРИОЦУ

Од дана отварања стечајног поступка стечајни управник је законски заступник стечајног дужника, а то значи да преузима одређене обавезе и према повериоцима.

Обавезе стечајног управника, као законског заступника стечајног дужника, према Пореској управи, као повериоцу прописани су одредбама пореских закона, као и одредбама Закона и Правилником о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом („Службени гласник РС“ бр. 13/10).

Стечајни управник је дужан:

-да без одлагања писменим путем обавести Пореску управу као повериоца о отварању стечајног поступка, уз навођење свих података из решења о отварању стечајног поступка, као и других података од значаја за Пореску управу као повериоца (члан 27. став 1. тачка 5) Закона).

-да састави пореске билансе са стањем на дан отварања и дан окончања стечајног поступка, у складу са пореским прописима и да те билансе, са пореском пријавом, достави надлежном пореском органу у роковима предвиђеним пореским прописима (члан 27. став 1) тачка 4а Закона).

Законом о порезу на добит правних лица («Службени гласник РС», бр.25/01...112/15) прописан је порески аспект стечаја, са аспекта овог закона, порески период, као и рокови подношења пореских пријава према одредбама овог закона.

-да подноси пореске пријаве у поступку стечаја, у складу са пореским прописима, као и да поднесе пореску пријаву за порески период за који је рок за подношење пријаве датум после датума отварања поступка стечаја (члан 25. ЗПППА).

-да поднесе документацију и пружи информације које захтева Пореска управа, у складу са пореским прописима (члан 25. став 1. тачка 3) ЗПППА).

Имајући у виду наведено, као и да је Пореска управа поверилац чије је потраживање јавноправног карактера, као и да је потраживања Пореске управе према одредбама члана 54. Закона спадају у више исплатних редова (први, други и трећи исплатни ред), потребно је да стечајни управник

- усагласи стање дуга са надлежном организационом јединицом Пореске управе, према седишту стечајног дужника и то по свим рачунима јавних прихода.

Усаглашавањем стања дуга са Пореском управом као повериоцем постиже се ефикасније и брже спровођење поступка и избегавање парница као последице оспоравања потраживања.

Стечајни управник је према одредбама Закона, нарочито дужан да, састави извештај о економско-финансијском положају стечајног дужника и да га достави стечајном судији, одбору поверилаца и овлашћеној организацији.

Извештај о економско-финансијском положају стечајног дужника садржи (Национални стандард 3) потраживања од дужника стечајног дужника са предвиђеним степеном наплате, као и приказ обавеза стечајног дужника на дан отварања стечаја према врсти и исплатном реду, на основу расположивих података, уз навођење извора података и са напоменама.

Законом о рачуноводству („Службени гласник РС“ број: 62/13) прописано је усаглашавање потраживања и обавеза правних лица и предузетника.

Правна лица и предузетници дужни су да пре састављања финансијских извештаја, усагласе међусобна потраживања и обавезе што се доказује одговарајућом исправом (члан 18. став 1. Закона о рачуноводству).

Како је одредабама Закона о рачуноводству прописана обавеза правних лица и предузетника да, пре састављања финансијских извештаја усагласе међусобна потраживања и обавезе, то је и обавеза стечајног управника да усагласи стање дуга са Пореском управом која администрира јавне приходе.

С обзиром да је стечајни управник дужан да води евиденцију која обухвата, између осталог и пословне књиге и документацију о пословању стечајног дужника из периода пре отварања стечајног поступка (Национални стандард 8) потребно је обавезно усагласити стање у вези пореског дуга по основу доприноса за пензијско и инвалидско осигурање запослених евидентиран у пореском рачуноводству и пословним књигама стечајног дужника који се односи на последње две године пре отварања стечајног поступка.

Одредбама члана 54. Закона прописано је да су наведени доприноси, а чију основицу чини најнижа месечна основица доприноса, први исплатни ред.

Ако се приликом усаглашавања стања утврди да стечајни дужник није у периоду до отварања поступка стечаја поднео све пореске пријаве које био дужан поднети према пореском законима, исте ће поднети стечајни управник најкасније до истека рока за подношење пријаве потраживања.

Напомињемо да стечајни управник може из пословних књига, евиденције и документације стечајног дужника које преузима према Закону и Националним стандардима, доћи до сазнања, да одређена обавеза јавних прихода није пријављена пореском органу, при чему је дужан да исту пријави и поднесе одговарајућу пореску пријаву.

Ако приликом усаглашавања стања дуга рачун јавних прихода има евидентирану преплату, стечајни управник је дужан да по захтеву Пореске управе пружи релевантну документацију коју захтева порески орган, а на основу које ће се утврдити релевантност преплате.

Ако се приликом усаглашавања стања дуга неспорно утврди да постоји више плаћен порез на неком од рачуна јавних прихода, стечајни управник може да користи више плаћени порез за намирење доспелих обавеза (обавеза које су предмет намирења у стечајном поступку) по другом основу путем прекњижавања сходно члану 10. ЗПППА.

С обзиром на значај потраживања Пореске управе која су јавноправног карактера, Пореска управа је мишљења да је потребно уредити процедуру о начину поступања између Пореске управе и Агенције за лиценцирање стечајних управника у вези са усаглашавањем обавеза и потраживања стечајног дужника.

КАМПАЊА ПОРЕСКЕ УПРАВЕ „ПОРЕЗ ПЛАТИ ДА ТИ СЕ ДОБРИМ ВРАТИ“

Ради упознавања најшире јавности о значају наплате пореза Пореска управа је покренула едукативну кампању „ПОРЕЗ ПЛАТИ ДА ТИ СЕ ДОБРИМ ВРАТИ“ почетком новембра месеца 2016 године кроз средства јавног информисања, пре свега кроз електронске медије са основним циљевима:

- Развој свести пореских обвезника о значају плаћања пореза;
- Повећање фискалне дисциплине кроз интензивније контроле пореских обвезника;
- Репозиционирање Пореске управе као кључне институције државног система чији је задатак прикупљање пореза у интересу целог друштва;
- Упознавање најшире јавности са темама - чему служи прикупљање пореза и зашто је важно тражити фискалне рачуне.

Славица Марић